Jurnalul de Studii Juridice

JOURNAL OF LEGAL STUDIES

ISSN: 1841 – 6195 (print), ISSN: 2067 – 8509 (electronic)

Coverd in: CEEOL, Index Copernicus, Ideas, RePeC, EconPapers, Socionet

AMVONUL. THE FIRST PRINTED JOURNAL IN BIHOR COUNTY

[AMVONUL. PRIMA REVISTA TIPARITA DIN JUDETUL BIHOR]

Rodica – Irina DEAC

Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, 1, 2011, pp: 391-395

The online version of this article can be found at:

http://jls.upa.ro/

Published by:

Lumen Publishing House

On behalf of:

Legal Research Center of Petre Andrei University from Iasi

AMVONUL. THE FIRST PRINTED JOURNAL IN BIHOR COUNTY

AMVONUL. PRIMA REVISTĂ TIPĂRITĂ DIN JUDEȚUL BIHOR

Rodica Irina DEAC [1]

Abstract

In the XIX th century in Western Europe the press undergoes a extensive process of development, its social and political role amplifies. In this period the pubications reached an unprecedented boom in forms ever varied and distinctive frameworks. Due to the repressive legislation in the Austro-Hungarian monarchy, this phenomenon happens hardly at the end of the XIXth century. In Bihor the first paper was releasd in 1862. Between the years 1862 – 1918, come into existence in Bihor, 5 Romanian periodicals and approximately 65 Hungarian periodicals. The first decade of this period is connected to the name of Hűgel Ottó,who founding successively, in less than ten years three Hungarian newspapers Bihar (1862), Nagyváradi Lapok (1868) and Nagyvárad (1870) and prints at his own printing house, the first Romanian periodical in Oradea, Amvonul (1868).

Keywords

newspapers, editor, censorship, subscription, printing house, Austro-Hungarian monarchi.

[1] Rodica Irina DEAC – Drd., Universitatea din Oradea

DEAC, R., I., (2011) AMVONUL. THE FIRST PRINTED JOURNAL IN BIHOR COUNTY, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 391-395

Înfiiţarrea unui ziar politic în Imperiul dualist, pentru românii din Transilvania, Crişana sau Banat, era o întreprindere anevoioasă, chiar la limita imposibilului. Societăţile culturale bihorene din epoca dualistă au avut câteva încercări publicistice, limitate, însă, la editarea unor almanahuri literare. Concretizarea cerinţei editării de publicaţii de periodice a aparţinut unor persoane particulare, care-şi asumau toate riscurile şi responsabilităţile[2]. Aceeaşi este situaţia şi în cazul revistei bisericeşti *Amvonul*[3], care apare (la 15 ianuarie 1868) ca rezultat al eforturilor teologului, poetului şi publicistului Iustin Popfiu[4], acesta fiind proprietarul şi redactorul responsabil al revistei.

În alegerea titlului revistei, teologul bihorean se pare că s-a inspirat din titlul unei rubrici importante a revistei bisericeşti vieneze *Sionul românesc*, redactat de către preotul-profesor Gregoriu Silaşi, revistă în care a publicat însuşi Iustin Popfiu un studiu despre *Consacrarea episcopilor*.

Amvonul apărea de două ori pe lună. Primele cinci numere ale *Amvonului* sunt tipărite la Pesta, la tipografia lui Iuliu Noseda, iar începând cu numărul 6 (din 15 martie 1868), revista este editată la tipografia lui Hűgel Ottó[5].

Legat de posibilităţile de abonare, de pe frontispiciul periodicului primim următoarele informaţii: pretulu de prenumeratiune pentru Austria 4 fl. pe anu; 2 fl. diumătate de anu, éraru Romania 1 galb. pe anulu întreg. Prenumeratiunile se facu la redactiorulu in Oradea-mare(Grosswardein) în Ungaria [6]. Redactorul revistei ţintea un public cât mai numeros răspândit şi de o parte şi de alta a Carpaţilor. Pentru atragerea a cât mai mulţi prenumeranţi, Popfiu publică, în anul 1867, în revista Familia[7] şi în Foaia Societăţi din Bucovina[8], un program din care potenţialii cititori să afle care este scopul editării acestei foi. Potrivit acestui program, prin noua întreprindere literară[9] a lui Popfiu se urmăreşte „a veni, după putinţă, întru ajutorul preoţilor români în împlinirea misiunii lor grele de luminătuire şi

---

[2] Viorel, Faur, *Cultura românilor din Bihor (1849-1918)*, Fundaţia Cele Trei Crişuri, Oradea, 1992, p. 149

[3] Titlul complet Amvonulu. Foia basericesca pentru elaborate din sfer'a elocinţei sacre

[4] S-a născut pe 23 octombrie 1841 la Dijir, judeţul Bihor, a decedat la 27 martie 1882, în Leta Mare (azi Liteni)

[5] *Amvonul,* 1868, nr. 6, p. 165

[6] *Ibnidem,* nr.1, p. 1

[7] Au apărut anunţuri privind intenţia lui Iustin Popfiu de a publica o foaie bidericească cu titlul *Amvonul* în numerele din 41, 43,47, şi 49 din 1867 ale *Familia*

[8] Vasile Vartolomei, *Iustin Popfiu. La centenarul naşterii lui,* Biblioteca „Tribuna Ardealului", nr.6, Cluj, 1941, p.52

[9] *Foaia Societăţii din Bucovina* , 1867, nr 112, p. 311-312

DEAC, R., I., (2011) AMVONUL. THE FIRST PRINTED
JOURNAL IN BIHOR COUNTY, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 391-395

fericituire a poporului prin propovăduirea Evangheliei lui Hristos”[10]. Amvonul a cunoscut o mare răspândire, peste 990 de exemplare, tiraj considerabil pentru o publicaţie românească la acea vreme. Însuşi Popfiu, referindu-se la sprijinul primit în întreprinderea sa, în numărul 4 al revistei, la rubrica poşta redacţiei Popfiu îi răspunde unui oarecare G.J. din Moftinu că recunoaşte faptul că o intreprindere atât de necesară clerului ca acesta nu va fi îndeajuns de sprijinită. Gugetu a-ţi face o plăcere sî mangaiare descoperindu-ţi ca numeru lui prenumerantilorunostri s’au ucîcatu la 990, si încă tot ne mai venu abonaminte”[11].

În opinia lui Vasile Vartolomei, succesul publicistic a lui Popfiu se datora şi faptului că *foaia bisericească* se adresa publicului şi preoţilor de *ambele confesiuni* deoarece, însuşi Popfiu în programul publicat în *Foaia Societăţii. din Bucovina (*în nr. 112 din 1867) se menţiona că: „*nu are nimic cu discuţii sublime dogmatice, ci numai cu predicarea divinului moral creştin care este acelaşi la ambele confesiuni”*[12]. Popfiu preot greco-catolic

Amvonul cuprindea predici, rubrici consacrate studiilor de teologie, *misscelanee* dedicate problemelor de cult şi poşta redacţiei. De asemenea, în cadrul *foii* erau publicate pagini cu noutăţi şi literatură. Sunt publicate poezii semnate de Iustin Popfiu, Iulian Grozescu, Elia Trăilă şi I.C. Fundescu, sau traduceri ale unor poezii franceze sau germane.

Scopul[13] *foii* este de a veni în ajutorul clerului prin publicarea de predici şi tratate ecleziastice astfel cum rezultă din programul redacţional: „*Dar cum vomu face studiulu, cum vomu implini pregatirea poftita, deca nu vomu avé la mana isvorele necesarie, manualele ajutatorie?! Sî ce se fece ore la noi pana acum in privinti'a acest'a?! Nu voiu a spune, me temu se nu rosiescu de resultatulu pucinu.*

Sum dar convinsu, cà am intempinatu dorinti'a a totu clerulu romanu, incependu edarea acestei foie eclesiastice, cari avendu de a publicá cuventari sî tractate din sfer'a elocintiei sacre, deca p. o. cleru mi va intinde sî elu mana de ajutoriu la împlinirea operei întreprinse, a poté dá elocintiei sacre la romani acelu sboru, ce lu rechiama cu tonu imperativu misiunea maretia ce o avemu, sî înaintarea imbucuratoria, ce o feceramu in epoc'a mai noua, in tote ramurile literaturei natiunali.

Observu numai cu privire la cuventarile publicande, cá nu le potu privi acele de operate, cari se le iee cineva înainte in or'a din urma, se le invetie de a rostulu, sî se le recite asiá. cum sunt, turmei sale. Nu mi-a

[10] Apud Vasile Vartolomei, *op.cit.* p. 53
[11] *Amvonul,* 1868, nr. 4, p. 132
[12] Apud Vasile Vartolomei, *op.cit.* p. 56-57
[13] *Amvonul,* 1868, nr. 1, p. 5

DEAC, R., I., (2011) AMVONUL. THE FIRST PRINTED
JOURNAL IN BIHOR COUNTY, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 391-395

fostu — nu mi pote fi scopulu, a dá — ca se me esprimu astfeliu vestmentu gata, ci a intinde numai ma- teri'a din care se-si croesca fiacare vestmentulu dupa starea, pro- ceperea, lipsele sî recetintiele ascultatoriloru sei. Preotulu, care nu se pregatesce cu consciintia la maretiulu actu, ce are de a-lu implini, care nu medita ensusi, sî inca multu sî aduncu asupra temei sale, acelea nu va binovesti neci odata cu acea ungere sufletească, cu acea convingere sî căldură a animei, cari singure sunt in stare a incoroná ostenelea cu resultatu favoritoriu".

Iustin Popfiu atrage atenţia cititorilor că aceste predici nu au menirea de a fi reproduse de către preoţi, ci ele trebuiesc privite ca utile instrumente, manuale ajutătoare prin care-şi pot construi predicile: „*Se nu cerce dar nimene in cuvántarile publicând alta ceea ce vor se fia, adeca materialu, sî indreptariu, care nu are scopulu, a-i face de prisosu, ci numai de a-i usiora lucrarea propria"*[14].

La rubricile *Noutăţi şi Literariu,* dedicate prezentării vieţii contemporane, au fost publicate consideraţii referitoare la noua ediţie ediţie a *fabulelor* lui Al. Donici. Se mai întâlnesc în coloanele revistei însemnări despre V.A.Urechia, I Enăchescu, Albina Pindului şi Românul. Informaţiile despre realităţiile din România sunt fără îndoială, dovezi ale unităţii noastre culturale, care se adaugă la multiple alte manifestări ale sentimentului profund al apartenenţei la la această etnie şi spiritualitate[15].

O atenţie deosebită se acordă semnalării apariţiilor editoriale, bigrafiilorunor cărturari transilvăneni şi notelor despre acţiunile culturale a românilor. Sunt rememorate unele fapte pilduitoare al lui George Bariţiu, căruia i se

Amvonul are o continuitate întreruptă, în primul an apare din 1 ianuarie până în 31 decembrie 1867, dată la care Popfiu întrerupe apariţia revistei, pentru a se putea dedica altor activităţi editoriale. Publicarea revistei se reia în 1871. În acest al doilea an apar doar patru numere în intervalul 1 ianuarie - 28 februarie 1871, deoarece Iustin Popfiu se îmbolnăveşte, motiv care-l determină să suspende din nou publicarea revistei. Se reia publicarea *foii* de abia în anul 1881 (în intervalul 1 ianuarie-15 aprilie 1881), dar de această dată Iustin Popfiu se vede nevoit să renunţe[16] publicarea acesteia.

[14] Ibidem, p. 5

[15] Viorel Faur, *Cultura românilor din Bihor (1849-1918),* Fundaţia Culturală „Cele Trei Crişuri", Oradea, 1992, p. 150

[16] Vasile Vartolomei, *op.cit.,* p. 52

DEAC, R., I., (2011) AMVONUL. THE FIRST PRINTED
JOURNAL IN BIHOR COUNTY, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 391-395

Analizând tematica articolelor publicate, coroborat cu faptul că Iustin Popfiu nu s-a preocupat să publice, în revista sa, informaţii şi comentarii de natură politică, putem conchide că *Amvonul* a avut o orientare unilaterală, spre probleme de practici bisericeşti[17].

REFERENCES

Amvonul,

Faur, V., (1992) *Cultura românilor din Bihor (1849-1918),* Fundaţia Culturală „Cele Trei Crişuri", Oradea,

Vartolomei, V., (1941) *Iustin Popfiu. La centenarul naşterii lui,* Biblioteca „Tribuna Ardealului", nr.6, Cluj,

[17] Viorel Faur, op.cit., p. 151

DEAC, R., I., (2011) AMVONUL. THE FIRST PRINTED JOURNAL IN BIHOR COUNTY, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 391-395